



№45  
(3494)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

# ЭРКИН-ТОО

Шейшемби,  
2023-жылдын  
6-июну

www.erkyn-too.kg

## АЙМАКТЫК БИРИМДИК – ЖАҢЫ БАГЫТТАРГА ЖОЛ АЧАТ



БОРБОР АЗИЯ МАМЛЕКЕТ БАШЧЫЛАРЫ МЕНЕН ЕВРОПА КЕҢЕШИНИН ПРЕЗИДЕНТИНИН ЭКИНЧИ ЖОЛУГУШУУСУ

2023-жылдын 2-июну, Чолпон-Ата шаары

SECOND MEETING OF HEADS OF STATE OF CENTRAL ASIA AND THE PRESIDENT OF THE EUROPEAN COUNCIL

June 2, 2023, Cholpon-Ata city



2-БЕТТЕ

### МЭРИЯНЫН АРАКЕТИНИН БЕРЕКЕСИ...

Бишкек шаарынын мэри Эмилбек Абдыкадыров мурдатан бери чечилбей келген маселенин тузагында калды. Баш калаабызда ичүүчү суу тартыш. Аргасыздан жеке мончолор, унаа жуучу жайлар жана бассейндер убактылуу жабылды. Бир адамга суткасына орточо суу керектөө 170 литр болсо, 410 литрге чейин же 240%га өсүп кетиптир. Ичүүчү суунун таңкыстыгына шаардыктар нааразы. Мэрия бул маселени жакын арада чечери күмөн. Бул бир.

Экинчиден, Азия өнүктүрүү банкы (АӨБ) Бишкекке электробустарды сатып алуу үчүн 50 миллион доллардан ашык каражат бөлүшү тууралуу сөз болуп келген. Саягы, бул долбоорду ишке ашыруу маселеси жакын арада чечилбейт окшойт. Анткени, Бишкекте электробустарды ишке киргизүү үчүн сапаттуу автобаза түзүү, заряддоо станцияларын орнотуу, аялдамаларды модернизациялоо жана электромобилдер үчүн өзүнчө “жашыл коридор” уюштуруу зарыл экен. Андан азырынча дайын жок.

Дагы бир маселе, мэрия шаардын көчөлөрүн иретке келтирүү боюнча масштабдуу иштерди баштаган болчу. Баш калаадагы Манас/Айтматов проспектиси жана Абдрахманов/Байтик Баатыр көчөлөрүндө иштеген ишкерлер менен бирдиктүү дизайнды, көрнөктөрдү жана башкаларды талкуулашмак болгондо, жолугушууга он гана ишкер келиптир. Айтор, мэриянын аракетинин берекеси боло элек.

### ТАТТУУ ПРОДУКЦИЯНЫН АЧУУ ЧЫНДЫГЫ КИМ ТАРАПТА?

Кыргызстанда кант кызылчасын жана кант сырсынын өндүрүү 2017-жылга салыштырмалуу дээрлик 6 эсе төмөндөп, өлкө экспортко көз каранды болуп баратат. Кант кызылчасынын мекени – Чүй өрөөнү. Кумшекер өндүрүү боюнча иш алып барган «Кайыңды Кант» ААК жана «Кошой» ААКсы ушул аймакта жайгашкан. Жер аянттары деле жетиштүү. Бирок, Айыл чарба министрлиги тамак-аш өндүрүшүн өнүктүрүүнүн жолун таппай, өз программасын коомчулуктун талкуусуна коюп жатат.

Калкыбыздын кантка болгон муктаждыгынын 40-45%ы ички өндүрүштүн, калганы импорттун эсебинен камсыздалат экен. Кумшекер менен толук камсыз болбогондуктун себебин, кант кызылчасын өстүрүүгө жердин жоктугуна, аз өндүрүмдүүлүккө, фермерлер үчүн да, кант заводдору үчүн да жеңилдетилген кредиттик жеткиликтүүлүктүн төмөндүгүнө, дыйкандар менен кант заводдорунун ортосундагы мамилелердин жеткилең эместигине шылташат Айыл чарба министрлигинен. Айыл чарба министрлигинде күнөө жок экен, анда кимде күнөө? Таттуу продукция өндүрүүнүн ачуу чындыгы ким тарапта?

### ТААЛАТБЕК МАСАДЫКОВ ЛЕО ДОКЕРТИ МЕНЕН ЖОЛУГУШТУ

Президенттин өзгөчө тапшырмалар боюнча атайын өкүлү Таалатбек Масадыков Улуу Британиянын тышкы иштер министринин орун басары Лео Докерти жана аталган өлкөнүн Кыргызстандагы элчилигинин убактылуу ишенимдүү өкүлү Шарлотт Сурун менен жумушчу жолугушуу өткөрдү. Жолугушууда аймактык коопсуздук, Ооганстандагы учурдагы кырдаалдын өөрчүшү боюнча актуалдуу маселелер, коркунучтар жана тобокелдиктер менен байланышкан маселелер талкууланды. Эки тараптуу мамилелер, а эң башкысы өлкөбүздүн экономикасына британиялык инвестицияларды тартуу маселелери талкууланды.



Жаңы мүмкүнчүлүк, жаңы багыт

# ТАРЫХЫЙ БУРУЛУШТАН ҮМҮТТӨНДҮРГӨН САММИТ



Ысык-Көл облусунун Чолпон-Ата шаарында 2-3-июнь күндөрү Борбор Азия мамлекет башчыларынын жана Европа Кеңешинин Президентинин экинчи жолугушуусу болуп өттү.

Көгүлтүр көлдүн жээгинде болуп өткөн жолугушуу Өлкө башчыбыз Садыр Жапаровдун төрагалыгы алдында өтүп, ага Казакстандын Президенти Касым-Жомарт Токаев, Өзбекстандын Президенти Шавкат Мирзиёев, Тажикстандын Президенти Эмомали Рахмон, Түркмөнстандын Министрлер Кабинетинин төрагасынын орун басары Нурмухаммет Аманнепесов жана Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишель катышты.

Жергебизде болуп өткөн бул жолугушууну тарыхый окуя катары санап туура болот. Дүйнөдө чоң өзгөрүүлөр тездик менен орун алып жаткан учурда мындай жолугушуунун кыргыз жергесинде өтүшү – биз үчүн чоң жетишкендик. Буга чейин дүйнөдө бир полярдун башкаруу болуп келген деп эсептесек, бүгүн көп полярдун башкаруу орноп жаткан кез. Мындай тарыхый бурулуш учурунда Борбордук Азия өлкө жетекчилери менен Европа Кеңешинин Президенти бир столго биригип, өзгөрүүлөргө чогуу барууну талкуулаганынын өзү ийгиликтин биринчи кадамы болду. Экинчиден, Кыргызстан геосаясий жактан дагы кыйла өзүн көрсөтө алганга жакшы мүмкүнчүлүк текке кеткен жок. Болуп өткөн жолугушуу Европа мамлекеттеринде, АКШда, Борбордук Азияда, Чыгыш өлкөлөрүндө аябай көп талкууга алынды. Муну менен Кыргызстан чакан өлкө болгону менен, саясий маселелер чечилчү борбор боло ала турганын көрсөттү.

Саммиттин жүрүшүндө Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишель жана Борбор Азия мамлекет башчыларынын бул жолугушуусуна региондун актуалдуу маселелери, регионалдык интеграция, кызматташтыкты өнүктүрүү аракеттерин бириктирүү зарылдыгы белгиленди. Европа мамлекеттери менен Борбордук Азиядагы мамлекеттердин

ортосундагы соода-сатыкты кеңейтүү, транспорттук-логистикалык байланышты өнүктүрүү, климаттык өзгөрүүлөр – анын ичинен мөңгүлөрдү сактоо, суу ресурстарын туура пайдалануу, экономикалык жактан бардык тармактарды санариптештирүү маселелери каралды. Борбор Азия мамлекет башчыларынын жана Европа Кеңешинин Президентинин экинчи жолугушуусунун жыйынтыгында биргелешкен кызматташтыктын Жол картасы түзүлдү.

Мамлекет башчысы Садыр Жапаров жалпысынан Борбор Азия региону, анын чоң потенциалы жана өнүгүү келечеги тууралуу айтып жатып, аймактын өсүү кыймылдаткычы катары “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолу стратегиялык долбоорунун маанисине токтолду.

“Борбор Азия өлкөлөрү үчүн биздин аймакты экономикалык кызматташтыктын жана өз ара аракеттенүүнүн бардык формалары ийгиликтүү калыптанган бирдиктүү геэкономикалык мейкиндик катары калыптандыруу чоң артыкчылык болот. Борбор Азиянын экономикасынын өсүү кыймылдаткычы катары регионалдык транзиттик, транспорттук, логистикалык потенциалды өнүктүрүү саналат. Бул дүйнөлүк экономикага интеграцияны стимулдайт жана биздин региондун ичиндеги байланышты камсыз кылат. Кыргызстандын жана региондун башка коңшу өлкөлөрү үчүн “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолун куруу боюнча стратегиялык долбоору өзгөчө мааниге ээ” деди Садыр Жапаров.

Ошондой эле аймактагы өлкөлөрдүн соода алакалары тышкы соодага караганда тез ыргак менен өнүгүп жатканын да эске салды.

“Биз Европа Бирлиги менен соода-экономикалык мамилелерди мындан ары да кеңейтүүгө бекем ниетибиз бар. Анын потенциалы толук колдонула элек, ВСП+ программасы аны бекемдөө жана өнүктүрүүнүн натыйжалуу механизмдеринин бири болуп саналат. Европа Бирлигиндеги продукцияга коюлган жогорку стандарттарды жана талаптарды эске алганыбызда бизге алдыңкы тажрыйба, технология жана билим зарыл. Бул жагынан алганда, техникалык колдоо

көрсөтүлүшү менен бирге, биз Эразмус+ сыяктуу программалар аркылуу билим берүү жаатындагы көп жылдык кызматташууга ыраазыбыз. Ушул программанын алкагында техникалык адистиктерге көбүрөөк көңүл бурулса дейт элем” деди Мамлекет башчыбыз.

Өткөн жылы Кыргызстандын ЕБ өлкөлөрү менен товар жүгүртүүсү 76,1%га өсүп, 603,1 млн долларды түзсө, анын ичинде экспорт 60,6%га көбөйүп, жалпысынан 75,8 млн долларды түзгөн, импорт 78,6%га көбөйүп, бул 527,3 млн долларга чейин жетиптир. Кыргыз саясатына, анын ичинде тышкы саясатка саресеп салгандар экономикабыз өсүшү үчүн тышкы саясатта оош-кыйышы жок баланс сакталса туура болот деген пикирде. Ошол саясий анализ акырындык менен орноп жатканын Ысык-Көлдөгү саммит тастыктады. Президентибиз көтөргөн маселелер да бүгүнкү күндүн актуалдуу маселелери болуп турат. Дүйнөлүк экономика пандемиянын соккусунан, Орусия-Украина жаңжалынан кийин мурунку калыбына келе элек. “Дүйнө мурункудай болбойт” деген божомолдун айтылганына 3 жылдын жүзү болуп баратат. Бир дагы өлкө өз алдынча өнүгүп кетпей турганы анык болгон. Кыйын кырдаалда Борбордук Азия өлкөлөрүн бир муштумга бириктирген ири долбоор зарыл болуп турганын баарыбыз эле билип турабыз. Мына ошол долбоор Садыр Жапаров көтөргөн “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолу. Бул мега долбоордун курулушуна Европа мамлекеттери да кызыкдар. Президентибиз бул теманы өз учурунда белгиледи. Эгер темир жол ишке кире турган болсо, дүйнөлүк саясатта, экономикада өзгөрүү сөзсүз болот.

Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишель учурда дүйнөдө аскерий режимдер орун алып, бир катар оош-кыйыш абал түзүлгөнүн жана эки региондун башчылары менен сүйлөшүүлөр дал ушул мезгилге туш болгонун баса белгиледи. “Бибири-бирибиздин мамлекеттүүлүгүбүздү коргоо менен бирге бир катар долбоорлорду ишке ашыра аларыбызды билем. Бул багытта дарамет да чоң экендиги белгилүү” деди.



## Айыл чарба, билим берүү, санариптештирүү тармагына басым жасалат

3-июнда Чолпон-Ата шаарында Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишелдин Кыргыз Республикасына болгон расмий сапарынын алкагында кеңейтилген форматтагы жолугушуусу болду.

Анда Президент Садыр Жапаров “Быйыл Европа Бирлиги менен кызматташтык жана өнөктөштүк түзүлгөнүнө 31 жыл жана Кыргызстан менен Европа Бирлигинин ортосундагы өнөктөштүк жана кызматташтык жөнүндө макулдашуунун түзүлгөнүнө 28 жыл болду. Европа Кеңешинин Президентинин биздин өлкөгө сапары жана бүгүнкү жолугушууларыбыз Кыргыз Республикасы менен Европа Бирлигинин ортосундагы мамилелерди чыңдоодогу маанилүү этап болуп саналат. Биринчиден, мен Европа Бирлигине өлкөбүздүн туруктуулукка, өнүгүүгө жана демократияга карай жолунда баа жеткис колдоосу жана жардамы үчүн чын жүрөктөн ыраазычылык билдирем. Кыргыз Республикасы эгемендүүлүк алгандан тартып өнүгүү жолунда маанилүү роль ойногон Европа Бирлиги менен түзүлгөн кызматташтыкты жана өнөктөштүктү жогору баалайт” деди.

Президент Садыр Жапаров Кыргызстандын гидроэнергетикалык маселелерине токтолуп, климаттык өзгөрүүлөрдүн таасири астында дал ушул тармакта Европа Кеңеши менен биргеликте иштөөгө даяр экендигин билдирди. “Кыргыз тарап Европа Бирлиги менен кызматташуунун дагы тереңдешин күтүүдө, мында кол коюлушу күтүлүп жаткан Кеңейтилген өнөктөштүк жана кызматташтык жөнүндө макулдашуу башкы ролду ойношу керек” деди.

Президент Садыр Жапаров Европа Бирлиги Кыргызстандын негизги экономикалык өнөктөштөрүнүн бири катары өлкөнүн демилгесин колдооруна ишенимин билдирди жана бул багытта Европа тарабынын кандай гана сунушу болбосун, талкуулоого даяр экендигин баса белгиледи.

Европа Кеңешинин Президенти Кыргызстан менен кызматташууда айыл чарба, билим берүү, санариптештирүү тармагына өзгөчө көңүл бөлүп, жумушчу топторду түзүүнү демилгеледи. Андан сырткары региондогу аймактык коопсуздук маселесине токтолуп, «Аймакта Афганистандагы кырдаал жакшы эмес экендиги белгилүү. Бул өлкө терроризмдин очогуна айланбашы керек. Биз Афганистандагы абалды турукташтырууга даярбыз» деди. Европа Кеңешинин аймактагы тынчтыктын өкүм сүрүшүнө дайыма өбөлгө түзүүгө даяр экендигин билдирген Шарль Мишель, Кыргызстандагы жаштардын билим алуусу боюнча алаканы кеңейтүү сунушун берди. Сүйлөшүүлөрдүн алкагында жашыл экономиканы өнүктүрүү темасы кеңири талкууланды. Андан тышкары региондор аралык бизнес жүргүзүү жана туризмди мындан ары өнүктүрүүнүн, ошондой эле жарандардын ортосундагы байланышты кеңейтүүнүн маанилүүлүгү белгиленип, буга байланыштуу Президент Мишель кыргыз тараптын Европа Бирлиги менен кыргыз жарандары үчүн виза режимин жеңилдетүү боюнча консультацияларды баштоого умтуларын айтты. Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишель кеңейтилген форматтагы сүйлөшүүлөрдүн жүрүшүндө Президент Садыр Жапаровду Брюсселге иш сапар менен келип кетүүгө чакырды.

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА



СОБОЛ САП

## САММИТ – ИЙГИЛИККЕ КАДАМ

2-3-июнь күндөрү Чолпон-Ата шаарында Борбор Азия мамлекет башчыларынын жана Европа Кеңешинин Президентинин экинчи жолугушуусу болду. Анда Президент Садыр Жапаров Европа Бирлиги – Борбор Азия форматында өз ара аракеттенүүнүн туруктуу иштей турган платформасын түзүүнү сунуш кылды. Мамлекет башчыбыз Борбор Азия стратегиялык жайгашуусу менен Улуу Жибек Жолунун кайра жаралуусу үчүн чоң потенциалга ээ экенин, муну менен Европа менен Азияны бириктирүүчү хаб болууга мүмкүнчүлүгү бар экенин белгиледи. Саммит боюнча коомчулук көзүндөгү аттуу-баштуу адамдар өз пикирин билдиришти.

**Жогорку Кеңештин депутаты Улукбек ОРМОНОВ:**

### “Саммиттин идеологиялык мааниси өтө терең”



тууганча, бекем достукта жашашы зарылдыгы баяндалган “Ыйык аманат” аттуу театрлаштырылган оюн көрсөтүлгөндүгү болду. Буга удаа делегация башчыларына Ч.Исабаев атындагы “Камбаркан” фольклордук-этнографиялык ансамбли жана филармониянын эстрадалык-симфониялык оркестри тарабынан даярдалган концерттик программа бийик деңгээлде тартуулангандыгы кубандырды. Андагы актерлор менен эстрада артисттери Борбор Азия өлкөлөрү менен Европа Бирлигинин ортосундагы тарыхый достукту, ынтымакты, ар тараптуу

кызматташтыкты жана маданий-социалдык карым-катнашты жогорку чеберчилик менен көрсөтүп бериши аталган саммитке үндөшүп, идеологиялык жактан мааниси абдан терең болгондугун баса белгилейм. Баарынан кызыгы, Кыргызстандын, Казакстандын, Тажикстандын, Түркмөнстандын, Өзбекстандын жана Европа Кеңешинин делегация башчылары үчүн Борбор Азия жана Европа өлкөлөрүнүн белгилүү музыкалык чыгармалары аткарылгандыгы бул саммитке өтө чоң даярдык, жоопкерчилик менен мамиле кылганыбызды көрсөттү.

- Чолпон-Ата шаарында өткөн саммит, андагы көтөрүлгөн маселелер, алардын ишке ашышы өлкөбүз үчүн асты утуш гана алып келет. Бул саммитте мени сүйүндүргөнү, жогорку даражалуу меймандарды тосууда аларга Жер планетасы, анын адамзат үчүн ыйыктыгы баа жеткис белек экени, Жерде жашаган адамдар бир

**КР Президентинин Баткен облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлү Абдикарим АЛИМБАЕВ:**

### “Президентибиз туура маселе көтөрдү”



Өлкө башчыбыз Садыр Нургожоевич өз ара аракеттенүүнүн туруктуу иштей турган платформасын түзүү боюнча абдан туура сунуш кылды. Чындыгында Европа Бирлиги Кыргызстандын ишенимдүү өнөктөшү деп айтсак болот. Анткени биздин өлкөнүн өнүгүүсүндө эки тараптуу кызматташтык чоң мааниге ээ. Саммитти

уюштуруу, андагы көтөрүлгөн маселелер, келечектеги ишке ашчу иштер, айтор, бардыгы жакшы нукта, бийик деңгээлде өткөнү көрүндү. Мунун өзү өлкөбүздө жүргүзүлгөн саясатыбыздын, өзгөчө тышкы саясатыбыздын туура нукта уланып жаткандыгынан кабар берет. Аталган саммит келечекте бийик мамилелерге жол ачмакчы.

- Саммит жогорку деңгээлде өттү. Аталган саммитте

**Жогорку Кеңештин мурдагы депутаты Ибрагим ЖУНУСОВ:**

### “Келечекке карай так багыттар айтылды”

- Өзбекстандын Президенти Шавкат Мирзиёев Чолпон-Ата шаарындагы Борбор Азия лидерлеринин саммитинде өз ара кызматташууну мындан ары өнүктүрүүгө байланыштуу сунуштарын бергендиги абдан колдоого алчу көрүнүш. Ал чек ара аймактарындагы соода-сатыкка өзгөчө көңүл бурду. Дагы бир баса белгилөөчү жагдай, ал: “Талдоолор оң жылыштар бар экенин көрсөткөнү менен биздин мамлекеттердин

соода-экономикалык алака-катышы дагы деле толук ачылбай турат. Ушундан улам биз өз ара соода-сатыкка түрткү берүүнүн жаңы жол-жобосун, ыкмасын жигердүү киргизүүнү сунуштайбыз. Сөз чек арадагы соода-сатык, товарларды алып өтүүнү жөнөкөйлөштүрүү жол-жобосу тууралуу болуп жатат” деди. Бул жагынан коңшу өлкө башчысы реалдуу жагдайды ачыктаганы жакшы көрүнүш эмей экени? Аныгында, аталган



саммитте колдоого алчу көп маселелер, тезинен ишке ашырчу сунуштар, келечекке карай так багыттар айтылганы чоң олжо.

**Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ**

ИШ ЖУМА

## Чек арачылар эс алуу жайына ээ болушту

Чок-Тал айылындагы кароосуз калган мурдагы “Дельфин+” пансионаты эми чек арачылар үчүн эшигин ачат. Мында заманбап ден соолукту чыңдоочу жайлар, конгресс-холл, балдар ойноочу атайын аянтчалар курулуп, пансионаттын аймагы жашылдандырылган. Пансионатка өлкөбүздүн бардык аймагынан чек арачылар үй-бүлөлөрү менен бирге эс алууга жана ден соолугун чыңдоого мүмкүнчүлүк алышат.



Өткөн жылы Президент Садыр Жапаровдун тапшырмасы менен мында курулуш иштери башталган. Белгилей кетсек, эгемендүүлүк жылдарында Ысык-Көлдө чек арачылар үчүн атайын

пансионат биринчи жолу ачылды. Анын ачылышына Садыр Жапаров катышып, өлкөбүздүн эгемендигин, бүтүндүгүн, сырткы жана ички коопсуздугун камсыз кылуу үчүн жан аябай кызмат өтөп жаткандар үчүн тиешелүү

шарттарды түзүү иштери мындан ары да улантыларына баса белгиледи. Мамлекет башчысы пансионатта түзүлгөн жашоо шарттары менен таанышып, корпустарды жана эс алуу зоналарына көрүп чыкты.

## Индиядагы жол кырсыгы

Президент Садыр Жапаров Индиянын Премьер-министри Нарендра Модига штатындагы поезддердин кагылышуусунун кесепеттерине байланыштуу көңүл айтуу телеграммасын жөнөттү.

Кошумчалай кетсек, 2-июнь жума күнү Индиянын Одиша штатынын Баласор шаарында эки поезддин кагылышуусунан үчүнчү поезд да аварияга учурап, 900дөй адам жаракат алып, 300дөй адамдын өмүрү кыйылган.

## Режеп Тайып Эрдогандын президенттик жаңы мөөнөтү



Президент Садыр Жапаров жубайы Айгүл Жапарова менен бирге Түркия Республикасынын Президенти Режеп Тайып Эрдогандын чакыруусу менен түрк лидеринин кызматка киришүү аземине ардактуу конок катары катышты. Түркиянын Борбордук шайлоо комиссиясынын акыркы жыйынтыктары боюнча Режеп Тайып Эрдоганды шайлоочулардын 52,18%ы колдоп добуш беришкен.

## Үч тараптуу документке кол коюлду



Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров менен “Эти Бақыр Терексай” түрк компаниясынын директорлор кеңешинин төрагасы Шереф Дженгиз баштаган ишкана өкүлдөрү менен жолугушууда кыргыз-түрк ишканасынын ишмердиги, анын ичинде экологиялык талаптардын жана социалдык милдеттенмелердин аткарылышы талкууланды. Чаткал районундагы

Тереккан, Перевальное жана Терек кендерин иштетүү боюнча долбоорду аягына чыгаруу максатында Министрлер Кабинети, “Eti Bakir” акционердик коому жана “Эти Бақыр Терексай” жоопкерчилиги чектелген коому ортосунда инвестициялык макулдашууга кол коюлду. Маалымат үчүн айта кетсек, аталган ишканада 500дөн ашуун жергиликтүү жарандар эмгектенишет.

## Көркөмдүү шаар – Каракол

Мамлекет тарабынан аймактардагы шаарларды өнүктүрүү маселесине жакшы көңүл бурулууда. Туристтик шаарлардын бири болгон Каракол шаары убакыт өткөн сайын кооздугу артып, жакшырууда. Мин-Кабдын башчысы Акылбек Жапаров Ысык-Көл облусуна болгон жумушчу сапары учурунда Каракол шаарынын инфраструктурасын жакшыртуу боюнча аткарылып жаткан жана аткарылчу иштерден кабар алды. Ал жалпы абал таанышуу учурунда шаар бийлигине “Каприз” тоо лыжа базасына бара жаткан жолду жаңылоо, оңдолуп жаткан “Каракол” аэропортуна кошумча жер бөлүү жана шаардагы мал базарды шаардын сыртына көчүрүү маселелерин чечүүнү тапшырды.

**Даярдаган Бегим ТУРДАЛИЕВА**











УЛУТ БОЛСОҢ ТИЛИҢ МЕНЕН УЛУТСУҢ

# МАМЛЕКЕТТИК ТИЛ ЖӨНҮНДӨ МЫЙЗАМ, ЖЕ “УЛУТТУК КРОКОДИЛДЕР” КИМДЕР?

**Ж**огорку Кеңеш тарабынан үчүнчү окууда жактырылган “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө” мыйзам долбоору кол коюуга Президентке жиберилди. Президент кол коюп, бул мыйзам күчүнө кирсе анда мамлекеттик органдар милдеттүү түрдө колдоно турган тилге айланат. Бул мыйзам 34 жылдан бери сунушталып, бирок улам кийинкиге жылдырылып келгенин эске алсак, кандай орчундуу мыйзам экени дароо белгилүү болот. Албетте, мыйзамга мурда да, азыр да каршы чыккандар болду. Алар ар кандай жүйөлөрдү бетке кармашат.

Кыргызстан эгемендүү өлкө болуп, кыргыз туусун желбиретип, кыргыз тилин мамлекеттик тил кылып кабыл алган, али эсил кайран СССР жашап турган тээ 1989-жылдарда, андан кийин да Орус Думасынын бир дагы депутаты, саясатчысы каяша пикир айткан эмес. Ал эми азыр Россияда ашынган шовинизм, улутчулдук маселеси укмуштай күчөгөнүн көрүп таң калдым. Россия ТИМинин өкүлү Мария Захарова өткөн жумада Жогорку Кеңеш үчүнчү окууда колдоого алган “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө” мыйзамга нааразы экенин ачык эле жазыптыр. Мария Захарова мындай дейт: “Мыйзамдын кабыл алынышы титулдук эмес калктын, анын ичинде биздин мекендештердин укуктарына жагымсыз таасир тийгизиши мүмкүн. Биз бул тууралуу кыргыз кесиптештерибизге мурда да бир нече жолу айтканбыз. Алар бул мыйзам долбоору орус тилин жокко чыгаруу максатын көздөбөй турганын билдиришти. Ошондуктан союздаш катары



Кыргызстандын жетекчилиги кыргыз тилин өнүктүрүү менен бирге эле орус тилин да колдоого алып, тил саясатын тең салмакта жүргүзөт деп ишенебиз”.

Мария Захаровага эскерткибиз келет, Кыргызстан эгемендүү мамлекет, ал кыргыз тили тууралуу кандай мыйзам кабыл алса өзү билет, өз эрки. Ага сырттан кимдир бирөөнүн кийлигишкенге эч кандай укугу жок.

Акыркы мезгилде кыргыз тили тууралуу сөз болсо эле Орус Думасынын депутаттары, айрым чиновниктер чыга калып аны төө бастыга алууну адат кылып алганы өкүндүрөт. Мурда бул ролду маркум Владимир Жириновский аткарып келсе, кийинчерээк депутат Светлана Журова деген айым чыкты. Ал Бишкек шаарындагы райондордун аталыштарын кыргызчалао тууралуу Жогорку Кеңеште сөз болгондо “бул деген орус тилин жок кылууга жасалган кадамдар... Владимир Путинге айткыла, Кыргызстандык кесиптешине эскертүү берсин”

деп айгай салган. Андан кийин жогоруда айткандай, Россия ТИМинин өкүлү Мария Захарова пайда болду.

Ал ортодо Россиянын “Валдай” эл аралык талкуу клубунун үчүнчү Борбор Азия конференциясына Кыргызстандын атынан барып катышып келген Казы Дикамбаев атындагы дипломатиялык академиянын кафедра башчысы Айнура Жоробекованын айланасында ызы-чуу чыкты. Ал “биз Борбор Азияда Конституциясында орус тили расмий тил деп жазылган сейрек көрүнүштөгү мамлекетбиз. Кыргызстандын аймагынын 90 пайызын Спутник берүүсү камтыйт. Мектептерде окутуу орус тилинде, кыргыз тилинде бирдей укукта жүргүзүлөт. Айрым “улуттук крокодилдердин” жактырганына карабай жогорку окуу жайларда орус тилинде окутуу басымдуулук кылат” деди. Айнура айымдын кыргыз тилинин күйөрмандарын “улуттук крокодилдер” деп атаганы коомчулукта, парламентте катуу сынга кабылды. Депутат Камилла Талиева: “Анын сөзү боюнча

“улуттук крокодилдер” эне тилин сактап калгысы келгендер. Ал кыргыздарды шылдыңдап жатат. Элимди шылдыңдаганга эч кимге жол бербейм. Мейли вундеркинд болсун, элди мазактоого эч кимдин акысы жок. Биз Айнура Жоробекованын кызматтан кетишин талап кылабыз!” деди. Жыйынтыгында Айнура Жоробекова элден кечирим сурады.

Жогорку Кеңеш жактырган кыргыз тили тууралуу мыйзам күчүнө кирсе, мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлер, депутаттар, аскерлер, соттор, менчигинин түрүнө карабастан мамлекеттик жана жеке менчик окуу жайлардын кызматкерлери жана алардын жетекчилери, саламаттык сактоо мекемелери, педагогикалык жана илимий ишмерлер ж. б. кыргыз тилин билүүгө жана кыргыз тилинде иш алып барууга милдеттүү болушат.

Президент Садыр Жапаров жакында Ысык-Көлдө өткөн Борбор Азия мамлекет башчылары менен Европа Кеңешинин Президенти Шарль Мишель менен болгон жыйында бир баяндамасын кыргыз тилинде жасады. Эң сонун. Чет өлкөлөрдөн Кыргызстанга мамлекеттик сапар менен келген бардык Президенттерди расмий кабыл алууда да кыргыз тили колдонулуш керек. Өкмөттүк, эл аралык, ич ара чоң, кичине жыйналыштардын баары кыргыз тилинде өтүшү абзел. Мен бул оюмду өлкөбүз эгемендүү болгон 32 жылдан бери айтып келатам. Ошондо кыргыз тили саясаттын, өндүрүштүн, маданияттын, Кыргызстанда жашаган бардык элдердин улут аралык жалпы тилине айланат.

Түркияга барган адамдар жакшы билет. Түрктөр адам турсун итти деле түркчө

сүйлөтүп жиберет. Анткени алар үйдө, көчөдө, жумушта, иш-чарада, жыйындарда, базарларда, бардык жерде түркчө сүйлөшөт. Мен биздин атка минерлерге, чиновниктерге таң калам. Ак үйгө, кызматка жеткенге чейин “кыргыз тилинде сүйлөш керек, иш кагаздарын кыргызча жүргүзүш керек” деп сайрашат да, кызматка жетери менен кыргыз тилин чанып, орусча сүйлөгөнгө, иштегенге өтөт. Токтомдорду, мыйзамдарды адегенде орусча жазып, анан келегей, азыркы чала кыргыздардын тили менен айтканда “күлкүмүштүү” кылып кыргызчага которушат. Орус тилине жармашканыңарды качан таштайсыңар, деги? Алыска барбай коңшубуз Казакстанды алалы. Союз кезинде Борбор Азияда эң орусташып кеткен эл казактар эле. Алар эгемендүү мамлекет болгон отуз жылдын ичинде казак тилин чыныгы мамлекеттик тилге айландыра алды. Ал турсун латын алфавитине өткөнү жатат. Өзбекстанды айтпай эле коелу. Тууганыбыз, түрк элинин Президенти Режеп Тайып Эрдоган Америкага барабы, Африкага барабы, Азияга барабы, бардык жерде өз тилинде сүйлөйт. Мына, кечээги инаугурациясында келген конокторго деле, бир тууган түрк элдеринин президенттерине деле, НАТОнун башчысы Столтенбергге деле түркчө кайрылып, ыраазылык билдирип жатат. Биз Эрдогандан үлгү алышыбыз керек. Азыр кыргыздын улан-кыздары дүйнөлүк тилдерде түш жоруйт. Ааламдагы орчундуу башка жаңылыктарды, окуяларды өз убагында, учурунда видеосу менен кыргызча берип турууну колго алуу керек.

**Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ**

## ОАО «КЫРГЫЗАЛТЫН»

НАСТОЯЩИМ СООБЩАЕТ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ:

**5 июня 2023 года состоялось внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Кыргызалтын» по адресу: г.Бишкек, ул. Абдумомунова, 195**

Кворум - 100%

### ПРИНЯТЫЕ РЕШЕНИЯ НА ВОСА:

- О составе Счетной комиссии.  
Утвердить Счетную комиссию в лице представителя независимого реестродержателя ОсОО «Фондрегистр» Джеенчоровой Нургуль Сейтбековны.
- О внесении изменений в Устав ОАО «Кыргызалтын».  
Утвердить внесенные изменения в Устав ОАО «Кыргызалтын».
- О ликвидации филиала ОАО «Кыргызалтын» Санаторий «Кыргызское взморье».  
1. Ликвидировать филиал ОАО «Кыргызалтын» Санаторий Кыргызское взморье;  
2. Совету директоров внести на рассмотрение внеочередного общего собрания акционеров вопрос о внесении изменений в бюджет Общества на 2023 год.

С/О-613

**В связи с утерей гос.акта о праве частной собственности на земельный участок серия Ч №617677 (от 28.09. 2015 г.) на имя Чокмурбаева Азамата Эсеновича считать недействительным.**

Н-147

## ПССИ Ленинского района г.Бишкек

ОБЪЯВЛЯЕТ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ

на заложенное недвижимое имущество жилой дом:

полезной площадью - 74,5 кв.м., жилой площадью 54.) кв. м., ИК: 1-01-04-0017-0291 расположенную по адресу: г.Бишкек, Ленинский район, г.Бишкек, ул. Луговая, дом 30 принадлежащую Ершевой Шарапат Астанкуловне на основании Договора купли-продажи от 25.02.2019 года.

Согласно статьи 82, 83, 84 Закона Кыргызской Республики «О статусе судебных исполнителей и об исполнительном производстве» для участия в торгах необходимо внести 5% от начальной стоимости на депозитный счет ПССИ Ленинского района г.Бишкек, л/с 4402052100000877, БИК 440001, получатель Центрального казначейства МФ КР, код платежа 14238900, до начала торгов подать заявку в ПССИ Ленинского района г.Бишкек.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона. Торги состоятся **14 июля 2023 года в 11.00 часов** по месту нахождения имущества, начальная стартовая цена: **2 944 943 (два миллиона девятьсот сорок четыре тысячи девятьсот сорок три) сом.**

Задаток, внесенный лицом, выигравшим аукцион, зачисляется в счет покупной цены. Остальным участникам торгов внесенные ими задатки возвращаются в течение трех рабочих дней после окончания торгов.

Организатор торгов судебный исполнитель Кедейбаев К.А.  
тел. для справок: (0555) 65-97-63

Н-145





## ЖЕТЕКЧИ ТУУРАЛУУ МААЛЫМАТ:

Иманалиев Каныбек Абдыбекович 1980-жылы Кемин районунун Кичи-Кемин айылында туулган. Орто мектепти аяктагандан кийин Кыргыз агрардык академиясында окуп, гидротехник кесибине ээ болгон. Жогорку окуу жайын 1999-жылы аяктап, 2000-жылы А. Дүйшеев атындагы Кичи-Кемин айыл өкмөтүнө жер адиси болуп ишке орношот. Ушул жерде 20 жылдан ашуун эмгектенип, жер адиси, салык кызматкери, айыл өкмөт башчысы болду.

Бытыр ушул Боролдой айыл өкмөт башчысы болуп шайланган. Үй-бүлөлүү, төрт баланын атасы. Райондук, облустук, республикалык деңгээлдеги Ардак грамоталар жана башка сыйлыктар менен сыйланган.

## “Жашыл мурас” кулачын жаюуда

Боролдой айыл аймагы бир эле айылдан турат. Айылда 517 үй-бүлөдө 2137 адам жашайт. Айылдагы көпчүлүк жашоочуларыбыз дыйканчылык, мал чарбачылыгы менен алектенишет. “Жаз жарыш, күз күрөш” дегендей, айылдаштарыбыз талаалардагы жерлерин айдап, сээп, өз иштери менен алек болуп жазгы өнөктүк жумуштарын ийгиликтүү аякташат.

Азыркы учурда айылда Президент Садыр Жапаровдун Жарлыгы менен жарыяланган “Жашыл мурас” улуттук иш-чараны ийгиликтүү жайылтып жатабыз. Биздин Боролдой айылына үч жыл мурда сейил бак курулган. Кудай буюрса, ошол иш-чаранын

алкагында жашылдандыруу максатында ар кандай бак-дарактардын көчөттөрүн отургуздук. Эли-журтубуз дагы кары-жашына карабай сейил бак ичине аллея кылалы деп, өз салымдарын кошуп жатышат.

## Таза суу мунарасы ачылды

Биздин айылыбыздын жашоочулары таза суу менен жетишээрлик камсыз болушкан. Ошондой болсо дагы айылда таза суу менен камсыз кылууну бекемдеп, скважиналарды, суу түтүктөрүн жаңылоо үчүн эки жыл мурун жаңы долбоорду ишке ашыруу үчүн ишти баштаганбыз. АРИС аркылуу 38 млн сомго каржыланган иш-бииз жыйынтыкталды. Ушул

## ЧҮЙҮБҮЗ – КУТТУУ ҮЙҮБҮЗ

### Кемин районундагы Боролдой айыл өкмөтүнүн башчысы Каныбек ИМАНАЛИЕВ:

# “АР БИРИБИЗ КҮЧТӨНҮП ИШТЭЭР УЧУР КЕЛДИ”

Жаздын толукшуп турган кезинде Кемин районун аралап көл тарапты көздөй өтүп баратканда, жолдун түштүк тарабындагы мелмилдеген жашыл өрөөнгө суктанбаган киши жок болуш керек. Бул керемет жай карапайым, эмгекти сүйгөн, күжүрмөн калкы бар Боролдой айыл өкмөтүнө караштуу аймак экендигин бардыгы эле биле бербесе керек. Бүгүн биз сөз кыла турган аймактын жетишкендиктери, айрым бир маселелери тууралуу Боролдой айыл өкмөтүнүн башчысы Каныбек мырза төмөндөгүлөрдү баяндап берди.

программаны ишке ашыруу үчүн Кемин райондук өнүктүрүү фондунан да 11 млн сом бөлүнгөн. Бул ишти бүтүргөн ишкана кызматкерлери май айында бизге өткөрүп беришти. Буюрса, эми суу ар бир үйгө кирип, элибиз сууну эсептегич менен эсептешип пайдаланып жатышат. Ар ким пайдалангандыгына жараша төлөмдөрүн төлөшөт.

Ошондой эле Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунда эс алуучу комплекс курулган. Биз аны “Жантай хан” деп атадык. Ошол жерде ары-бери каттаган жолоочулар үчүн тамактануучу жай, токтоп эс ала турган мейманкана ачылган. Ал эс алуу борбору ишке кирип, иш башталды.

## Сугат суу – мол түшүмгө өбөлгө

Мындан сырткары сугат суу боюнча каналдарыбыздын 15 чакырымы, үч каналдын ичи бетондолду. Бул иш мындан 2 жыл мурун башталган. Ал каналдар биздин айыл аймактын бир нече гектар жерлерин сугат суу менен камсыздайт. Мындан Кичи-Кемин, Боролдой, Кара-Булак – үч айылдын жашоочулары сугат суу менен камсыз болушкан. Ушул ишти бүтүрүү үчүн берилген 56 млн сом АРИС тарабынан жана Кемин районун өнүктүрүү фондусунан каржыланган.

Алдыда аткара турчу иштерибиз да көп. Кичи Кемин өрөөнүн тейлеген ФАП бар.

Буюрса ошол имаратыбызды да оңдоп алсак деп турабыз. Президентибиздин Жарлыгы менен аймактарды бириктирүү иштери жүрүп жатпайбы, ошол ишке ашып калса, Боролдой айылы аймактын борбору болуп, ооруканабыз оңдолуп, жашоочуларыбыздын маселелери чечилмек. Имараты союз убагында курулган. Бирок, капиталдык ремонтту талап кылып турат.

Таштанды маселеси боюнча айтсам, негизи бизде муниципалдык ишкана түзүлгөн. Буга чейин иштеп келген, бирок, төлөмдөрү жакшы болбогондуктан, иш азырынча токтоп турат. Ишкананын балдары кошумча жумушчу күч топтоп, үймө-үй кыдырып, таштандыдан арылтуу маселесин коюп жатышат. Полигонго ылайыктуу жер табылбай турат. Трансформация маселеси оор болуп жатат.

Чүй облусун өнүктүрүү фонду аркылуу муниципалдык бак отургузулган. Анын ичин алма бак жана кызыл бүлдүркөн ээлейт. 2 гектар жерге алма бак, 50 сотых жерге кызыл бүлдүркөн отургуздук. Ошондой эле мектептин жанындагы 2 сотых бош жаткан жерге күнөскана курулду. Ал жерде жашылча-жемиштердин түрлөрүн өстүрүп, кышкысын окуучуларды жана бала бакчадагы наристелерди жер-жемиш менен камсыздайбыз. Ал дагы муниципалдык ишканага өткөрүлүп берилген. Айылда бир мектеп, бир бала бакча, бир маданият үйүбүз бар. Веткомплекс дагы курулган.

Айыл өкмөт башчысы Иманалиев Каныбек мырза айылда өсүп, ат үстүндө торолуп, кандай кара жумуш болбосун майын чыгара иштеген өспүрүм болгондугун ардактуу агалары ар качан сөз арасында эскерип калышат. Демек, аймак жетекчиси аймакты алдыга сүрөө үчүн айылдаштарына иш билгилик менен кам көрүп, талаптарды коё билет. “Мамлекетибиз өнүгүп-өссө, элибиздин үмүт-тилеги акталып, жашообуз жаркырап турса ишибиздин жыйынтыгы ошол эмеспи” дейт ал изги тилектерин жашыра албай.



Социалдык кызматкер  
Алтынбүбү ИМАРОВА:

## “Жакырчылыктан чыгаруу аракеттерин жасап жатабыз”

Мен бул жерде социалдык кызматкер болуп иштейм. Президенттин Жакырчылыктан чыгуу боюнча Жарлыгынын №385 Токтомунун негизинде биздин айылдан төрт адам 100 миң сомдон алышты. 2022-жылы эки киши алган. Азыр алар саан уйларды багышып, сүттөрүн өткөрүп, жумасына 2000 сомдон пайда көрүп жатышат. Жашоотурмуштарына аз да болсо жардам болуп жатат. Өткөн айда дагы эки кишиге бердик. Алар дагы уй алышты. Бирөө саан уй алды. Анткени, анын алты баласы бар. Бирөөсү болсо эки кунаа жанын алып, тоого жиберилшти. Азыр ошентип, Президенттин Жарлыгы боюнча иштеп жатабыз. Андан сырткары деле бир катар долбоорлор менен иштеп жатабыз. Ушул айда эле КР Жогорку кеңешинин депутаты Б.Тентишов сегиз үй-бүлөгө 10 литрден май, 50 кг-дан ун жана азык-түлүк толтурулган пакеттерин тапшырды. Өзүбүздүн айыл өкмөт жыл сайын 50 үй-бүлөгө көмүр таратабыз. Майыптарга акчалай жардам көрсөтөбүз. 70 жаштан өткөн 78 кары адамдарыбыз бар. Бардыгына 500 сомдон акчалай жардам беребиз.



Маганият бөлүмүнүн башчысы  
Нагира АЛИБЕКОВА:

## “Сейил бак – сүйүктүү жай”

Талаа тарапка бараткан бир чакырым жолубузга асфальт төшөлдү, жарыктандырылды. Айылыбыз тынч, жакшы. Айылда сейил бак бар эле, ал дагы оңдолуп, жашылданып, жакшы болуп калды. Бала бакчанын балдары жана мектеп окуучулары келип ойношот, айтор кадимкидей эс алуучу жайга айланды.

Раиса ДҮЙШӨНБЕКОВА



Боролдой айыл өкмөтүнүн кызматкерлери













